

การอนุรักษ์ศิลปะการแสดงพื้นบ้าน

องค์การบริหารส่วนตำบลท้ายเหมือง จังหวัดพังงา

ในพื้นที่ หมู่ 3 ของตำบลท้ายเหมือง มีกลุ่มผู้สูงอายุซึ่งมีความชื่นชอบในศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านของภาคใต้ ได้รวมตัวกันในช่วงเวลาว่างเพื่อฝึกซ้อมศิลปะการแสดงพื้นบ้าน เช่น ลิเกป่า ร้องเงี้ยว หนึ่งตะลุง โดยได้รับการถ่ายทอดความรู้ในด้านศิลปะการแสดงจากบรรพบุรุษ แต่ที่ผ่านมานั้น ไม่เคยมีการสนับสนุนกิจกรรมดังกล่าวอย่างจริงจัง ทำให้ไม่เป็นที่รู้จักแพร่หลาย จึงมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมไม่มากนักโดยมีเพียงผู้สูงอายุในชุมชนประมาณ 4-5 คน ที่มาร่วมฝึกซ้อมการแสดง แกนนำของกลุ่มผู้สูงอายุดังกล่าวจึงเห็นว่าน่าจะมีการอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปะการแสดงท้องถิ่นเหล่านี้ให้คงอยู่ต่อไป จึงได้ประสานขอความร่วมมือจากองค์การบริหารส่วนตำบลท้ายเหมือง เพื่อหาแนวทางในการสนับสนุนกิจกรรมการแสดงพื้นบ้านของผู้สูงอายุในชุมชน

ข้อมูลพื้นฐานปัจจุบัน
: ปี พ.ศ. 2546

อำเภอ: ท้ายเหมือง

จังหวัด: พังงา

ประชากร: 6,559 คน

พื้นที่: 68.5 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :
องค์การบริหารส่วนตำบล

การเลือกตั้ง : ทางอ้อม

วิถีใหม่

ในปี 2543 อบต.ท้ายเหมือง ได้จัดให้มีโครงการ "การอนุรักษ์ศิลปะการแสดงพื้นบ้าน" เพื่อเป็นการสืบทอดศิลปะการแสดงท้องถิ่นของชาวชนบทภาคใต้ให้เป็นที่รู้จักแพร่หลาย และเพื่อให้ผู้สูงอายุในชุมชนได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

1.ผู้บริหาร อบต. ได้จัดการประชุมร่วมกันระหว่างศึกษานิเทศก์อำเภอท้ายเหมือง, แกนนำกลุ่มผู้สูงอายุที่รวมกลุ่มกันฝึกซ้อมการแสดงพื้นบ้าน และสมาชิกสภา อบต. เพื่อระดมความคิดเห็นและหาแนวทางในการสนับสนุนกิจกรรมการแสดงพื้นบ้านของกลุ่มผู้สูงอายุในชุมชน

2.จัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นตำบลท้ายเหมือง โดยมอบหมายให้แกนนำกลุ่มผู้สูงอายุที่รวมกลุ่มกันฝึกซ้อมการแสดงพื้นบ้าน ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในชุมชนเข้ามาร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นตำบลท้ายเหมือง ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่ประกอบด้วยผู้สูงอายุที่มีอายุประมาณ 60 ปี จำนวน 15 คน โดยจำแนกเป็นผู้ชาย จำนวน 10 คน ผู้หญิง จำนวน 5 คน

3.อบต. ประสานขอความร่วมมือจากศึกษานิเทศก์อำเภอท้ายเหมือง ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่สนับสนุนด้านศิลปวัฒนธรรม เพื่อมาให้ความคำแนะนำและดูแลในเรื่องการฝึกซ้อมการแสดงของกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นตำบลท้ายเหมือง

4.อบต. ได้ขอความอนุเคราะห์ด้านงบประมาณบางส่วนที่ใช้ในโครงการนี้จากสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอท้ายเหมือง และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดพังงา เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อเครื่องดนตรีและเครื่องแต่งกายของนักแสดง

5.อบต. สนับสนุนให้ใช้อาคารศูนย์ฝึกอาชีพบ้านพองแดง ซึ่งตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 3 ตำบลท้ายเหมืองเป็นสถานที่ที่ใช้ในการฝึกซ้อมการแสดงพื้นบ้าน โดยมีการฝึกการแสดงร้องเงี้ยว ลิเกป่า และหนึ่งตะลุง ในช่วงเวลาประมาณ 16.00-19.00 น. เป็นประจำทุกวัน

6.มีการจัดประชุมร่วมกันระหว่างสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นตำบลท้ายเหมือง, ศึกษานิเทศก์อำเภอท้ายเหมือง และสมาชิกสภาอบต. เดือนละ 1 ครั้งเพื่อเป็นการติดตามความก้าวหน้าของโครงการและเป็นการรับทราบสภาพปัญหาของกลุ่ม

การระดมทรัพยากร

ค่าใช้จ่าย/การลงทุน	ค่าใช้จ่ายในโครงการนี้ได้รับการสนับสนุนจาก -งบประมาณจาก อบต.ท้ายเหมือง จำนวน 20,000 บาท -สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอท้ายเหมือง จำนวน 20,000 บาท -สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดพังงา จำนวน 25,000 บาท
อุปกรณ์/เครื่องมือ	-เครื่องแต่งกายนักแสดง 20 ชุด -กลองยาว 8 ใบ -กลองทับ 5 ใบ -ฉิ่ง 5 ใบ -กรับ 5 คู่
บุคลากร	-กลุ่มสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นตำบลท้ายเหมือง ฝึกซ้อมการแสดงพื้นบ้านเพื่อเตรียมการแสดง ประมาณ 15 คน ฝึกซ้อมเป็นประจำทุกวัน -ศึกษานิเทศก์อำเภอท้ายเหมืองจำนวน 1 คน ทำหน้าที่ให้คำแนะนำและดูแลในเรื่องการฝึกซ้อมการแสดงของกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นตำบลท้ายเหมือง

ขั้นตอนในการดำเนินการ

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
พฤศจิกายน 2543	-แกนนำผู้สูงอายุประสานงานกับ อบต. เพื่อขอความช่วยเหลือจาก อบต. ในการสนับสนุนการอนุรักษ์ศิลปะการแสดงพื้นบ้าน -เรียนเชิญศึกษานิเทศก์อำเภอท้ายเหมือง ซึ่งมีหน้าที่ดูแลและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม เข้าร่วมประชุม เพื่อระดมความคิดเห็น -จัดประชุมร่วมกันระหว่างศึกษานิเทศก์อำเภอท้ายเหมือง, แกนนำกลุ่มผู้สูงอายุที่รวมกลุ่มกันฝึกซ้อมการแสดงพื้นบ้าน และสมาชิกสภา อบต. เพื่อรวบรวมแนวความคิดเห็น ในการสนับสนุนกิจกรรมการแสดงพื้นบ้านของกลุ่มผู้สูงอายุในชุมชน	-แกนนำกลุ่มผู้สูงอายุ -นายก อบต. -ปลัด อบต.
ธันวาคม 2543	-จัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นตำบลท้ายเหมือง โดยใช้ศูนย์ฝึกอาชีพบ้านพอแดง หมู่บ้านที่ 3 ท้ายเหมือง เป็นที่ทำการกลุ่ม -ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในชุมชน เข้ามาร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น ตำบลท้ายเหมือง -ขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอท้ายเหมือง และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดพังงา เพื่อขอการสนับสนุนงบประมาณบางส่วนที่ใช้ในโครงการนี้ -จัดซื้อเครื่องแต่งกายสำหรับนักแสดง จำนวน 20 ชุด พร้อมทั้งเครื่องดนตรี เพื่อใช้ในการฝึกซ้อมและแสดงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น	-นายก อบต. -สมาชิกกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น ตำบลท้ายเหมือง -นายก อบต. -ปลัด อบต.

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
มกราคม 2544	-จัดให้กลุ่มอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นท่ายเหมือง ฝึกซ้อมการแสดงพื้นบ้านที่ศูนย์ฝึกอาชีพบ้านพองแดง ในช่วงเวลา 16.00-19.00 น. ของแต่ละวัน	-ปลัด อบต.

หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

-- หน่วยงาน/องค์กร --

ศึกษานิเทศก์อำเภอท่ายเหมือง
สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ
ท่ายเหมือง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัด
พังงา

-- บทบาทความร่วมมือ --

ให้คำแนะนำและดูแลในเรื่องการฝึกซ้อมการแสดงของกลุ่ม
อนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นตำบลท่ายเหมือง
สนับสนุนงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อเครื่องดนตรี
สนับสนุนงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อเครื่องแต่ง
กายของนักแสดง

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนการดำเนินการ

ไม่มีการส่งเสริมกิจกรรมการแสดงพื้นบ้านของกลุ่มผู้สูงอายุในตำบลท่ายเหมืองอย่างจริงจัง ทำให้กิจกรรมดังกล่าวไม่เป็นที่รู้จักแพร่หลาย และมีผู้สูงอายุในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมไม่มากนัก มีจำนวนเพียงประมาณ 4-5 คน

หลังการดำเนินการ

- มีการส่งเสริมกิจกรรมการแสดงพื้นบ้านของผู้สูงอายุอย่างจริงจัง โดย อบต. สนับสนุนให้มีการจัดตั้ง
กลุ่มอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นท่ายเหมือง มีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่กิจกรรมดังกล่าว
ทำให้มีจำนวนสมาชิกเพิ่มมากขึ้นเป็นจำนวน 15 คน
- มีหน่วยงานทั้งราชการและเอกชนมาติดต่อให้ไปเปิดการแสดงปีละประมาณ 15 ครั้ง ทำให้สมาชิก
มีรายได้เสริมจากการแสดง คนละ 2,000 บาท ต่อคน

อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

ปัญหา/อุปสรรค	แนวทางแก้ไข
จำนวนสมาชิกที่เข้าร่วมกลุ่มยังมีจำนวน ไม่มากนัก และเยาวชนในชุมชนยังไม่มีส่วน ร่วมกับกิจกรรม	พยายามประชาสัมพันธ์โครงการมากขึ้น เพื่อให้ ประชาชนในชุมชนรู้จักกับกิจกรรมของกลุ่มมาก ขึ้นโดยใช้เสียงตามสาย

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้โครงการนี้ประสบความสำเร็จ คือ ความร่วมมือของผู้สูงอายุในชุมชน ที่ได้เสียสละเวลา เข้าร่วมกิจกรรมกับกลุ่ม รวมทั้งความตั้งใจจริงของแกนนำผู้สูงอายุที่จะสืบทอดศิลปะการแสดงพื้นบ้านให้เป็นที่รู้จักแพร่หลาย และการช่วยเหลือและสนับสนุนเป็นอย่างดีจากหน่วยงาน ราชการ และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่ ที่ได้จัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการดำเนินโครงการนี้

ความยั่งยืนในการดำเนินการ

โครงการนี้จะมีอายุยืนและต่อเนื่องต่อไปในอนาคต โดย อบต. มีแผนงานที่จะขยายกิจกรรมดังกล่าวเพิ่มขึ้นในทุกๆ หมู่บ้าน รวมถึงมีแผนงานที่จะจัดสรรงบประมาณ เพื่อสนับสนุนโครงการนี้อย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี และมีหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนให้ความสนใจ เชิญให้กลุ่มอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นท่ายเหมือง ไปเปิดการแสดงในพื้นที่ต่างๆ เพิ่มมากขึ้นทุกๆ ปีจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้กิจกรรมนี้ได้รับความสนใจ และมีความต่อเนื่องต่อไปในอนาคต

บทเรียนที่ได้รับ

การดำเนินโครงการต่างๆ ของชุมชนจะประสบความสำเร็จได้นั้น จะต้องเกิดจากความร่วมมือของสมาชิกเป็นหลัก ประกอบกับการสนับสนุนที่จริงจังและต่อเนื่องจากหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกชุมชน

ความเป็นไปได้ในการถ่ายทอดประสบการณ์

หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีความสนใจ จะนำโครงการนี้ไปประยุกต์ใช้สิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงคือศักยภาพของบุคลากรในชุมชน รวมถึงและความสนใจของประชาชนในท้องถิ่น และจะต้องมีการสนับสนุนโครงการอย่างต่อเนื่องจึงจะประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล : นายวงศ์ ศรีหรัญ
ตำแหน่ง : ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลท่ายเหมือง
ที่อยู่ : หมู่ที่ 8 ตำบลท่ายเหมือง อำเภอท่ายเหมือง จังหวัดพังงา
โทรศัพท์ : (076) 572-028

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการริเริ่มวิถีใหม่ : พ.ศ. 2543

ประเภทของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	องค์การบริหารส่วนตำบล
สถานที่ตั้ง	หมู่ที่ 8 ตำบลท้ายเหมือง อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา 82120
ขนาดพื้นที่ งบประมาณรายจ่าย	68.5 ตารางกิโลเมตร 4,111,237.91 บาท (ปีงบประมาณ 2544)
งบประมาณรายได้	4,973,829.65 บาท (ปีงบประมาณ 2544)
จำนวนประชากร	1,975 คน
จำนวนครัวเรือน	951 ครัวเรือน
รายได้เฉลี่ยประชากร	40,000 บาท
ลักษณะของเมืองและ วิถีชีวิตประชาคม	พื้นที่ของตำบลท้ายเหมืองส่วนใหญ่เป็นที่ราบเนิน เขา สลับกันเนินเขาขนาดเล็ก มีแหล่ง ท่องเที่ยว ตามธรรมชาติที่สวยงามหลายแห่ง เช่น ชายหาดท้ายเหมือง น้ำตกลำปี เป็นต้น มีการคมนาคม ที่สะดวก ประกอบกับตั้งอยู่ใกล้กับตัวอำเภอท้าย เหมืองจึงทำให้มีความเจริญเพิ่มขึ้น ประชาชนส่วน ใหญ่ประกอบอาชีพทำสวน เช่น สวนยางพารา และ สวนผลไม้ และบางส่วนทำประมงชายฝั่ง ประชาชน ส่วนใหญ่เป็นชาวนบพที่มีวัฒนธรรมผูกพันกันเป็นอย่างดี